

Marc Siepman (47) leeft al sinds 2012 met zijn vrouw Caroline en zoon Timo op basis van wederkerigheid: hij geeft wat hij kan en neemt wat hij krijgt. Leven van wat je gegund wordt, zonder baan en termijnbetalingen. Dat lucht op en leidt tot inzicht en groei, en tot harmonie met de natuur. In iedere Onkruid neemt Marc je even mee naar zijn wereld. Zie ook marcsiepman.nl.

Zijn mensen van nature lui?

Ik gaf laatst weer eens de lezing *Voor wat hoort niks*. Daarin vertel ik over de keuzes die ik heb gemaakt en wat voor effect die hebben op mijn leven. Ik vertelde onder andere dat ik vind dat alles en iedereen op aarde hun eerste levensbehoeften gratis zou moeten krijgen. Tijdens de lunch na afloop trof ik iemand die zeer hardnekkig bleef volhouden dat mensen hun eerste levensbehoeften vooral niet gratis zouden moeten krijgen, want dan zouden ze niets meer doen.

Ik denk dat mensen niet van nature lui zijn, maar dat mensen van nature geen zin hebben in zinloze dingen. Alleen door hun eerste levensbehoeften uitsluitend beschikbaar te maken als ze geld hebben kun je mensen dingen laten doen waar ze zelf het nut niet van inzien.

Waarom vinden we mensen die liever een boswandeling maken dan spreadsheets vullen met betekenisloze getallen lui? Twee woorden: geïnternaliseerd kapitalisme. We hebben zelf niet door hoe kapitalistisch denken onze tweede natuur is geworden. Politicoloog Michael Parenti zegt: “Het probleem met kapitalisme is dat het de slechtste kanten in ons het meest beloont – de meedogenloze, competitieve, achterbakse, opportunistische, hebzuchtige neigingen – terwijl het eerlijkheid, mededogen, *fair play*, veel vormen van zwaar werk, liefde voor gerechtigheid en zorg voor mensen in nood amper beloont en vaak zelfs bestraft – of op zijn minst moeilijk maakt”. Daardoor vinden we mensen die veel geld verdienen waardevol.

Een vrouw die voor haar moeder en haar kinderen zorgt, is op dat moment economisch gezien van geen enkele waarde. Als diezelfde mevrouw haar moeder

in een verzorgingstehuis zou stoppen en de kinderen dagelijks naar de opvang zou brengen, dan zou ze de tijd hebben om te werken en zou ze met het geld het tehuis en de opvang kunnen betalen. De relaties met haar kinderen en haar moeder zouden er onder lijden, maar puur economisch bekeken is het een grote vooruitgang. Niets ten nadele van de mensen in de zorg of de opvang, maar echte zorg is meer dan fysieke arbeid. Als zorgbehoevende mis je de liefdevolle aanraking, de tijd, de aandacht, de gedeelde herinneringen die een familielid of vriend(in) kan bieden.

Ons idee van waarde zit zo diep ingebakken dat ik mijzelf afvraag of ik er vrij van ben. Ik werk al jaren niet meer voor geld, maar ben ik vrij van oordelen over mensen die andere keuzes maken in hun leven? Ik hoop het, maar een levenslange conditionering is moeilijk van je af te schudden.

Eigenlijk zouden we mensen die in staat zijn om een rustpunt te vormen in deze doorgedraaide wereld, moeten belonen voor hun zijn. Niet om wat ze doen, maar om wie ze zijn. Ongemerkt doen we allemaal vrolijk mee aan een economie die alleen doeners waardeert. Nou ja, vrolijk misschien niet. Het is puur rationeel.

Hoe zou de wereld eruit zien als we een economie zouden hebben die alle positieve dingen in mensen – en dat zijn er veel! – zou belonen? Ik denk dat die er heel anders en veel mooier uit zou zien.

Marc Siepman